

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2936

Vragen van het lid **Dijkgraaf** (SGP) aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over *de effecten van etnische diversiteit op onderwijsprestaties* (ingezonden 22 juni 2010).

Antwoord van minister **Rouvoet** (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) (ontvangen 15 juli 2010).

Vraag 1

Hebt u kennisgenomen van de inaugurele rede van prof. dr. Jaap Dronkers over de effecten van etnische diversiteit op onderwijsprestaties?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Deelt u de conclusie van prof. Dronkers dat een grotere etnische diversiteit van scholen de onderwijsprestaties belemmert van zowel leerlingen met een immigrantenachtergrond als van autochtone leerlingen?

Antwoord 2

Over de effecten van de mate van de etnische diversiteit van scholen wordt door wetenschappers zeer verschillend gedacht. De onderzoeksresultaten variëren sterk, afhankelijk van de gehanteerde bronnen, het onderzoeksdesign en de gebruikte analysemethode. Daarom is het op dit moment praktisch niet mogelijk om op basis van wetenschappelijk onderzoek eenduidige conclusies te trekken over de effecten van segregatie op de cognitieve prestaties van leerlingen.

Professor Dronkers laat zien dat de sociaal-culturele samenstelling van een school (met name het opleidingsniveau van de ouders) de belangrijkste factor voor onderwijsrendement is, belangrijker dan etnische diversiteit. Dit is volgens professor Dronkers in de wetenschap een onomstreden inzicht. OCW hanteert deze factor als basis voor de bekostiging van het onderwijsachterstandenbeleid.

Vraag 3

Deelt u de conclusie van prof. Dronkers dat er onvoldoende empirische steun is voor een afgedwongen vergroting van diversiteit van scholen?

¹ Maastricht, 17 juni 2010.

Antwoord 3

Zie het antwoord op vraag 2.

Vraag 4

Wat is uw reactie op de conclusie van prof. Dronkers dat een duidelijk conceptueel en beleidsmatig onderscheid tussen diversiteit en samenstelling van scholen noodzakelijk is en dat het huidige onderzoek en beleid niet voldoen? Welke implicaties heeft dat voor het gevoerde beleid?

Antwoord 4

Zie het antwoord op vraag 2.

Vraag 5

Wat is uw reactie op de bevinding van prof. Dronkers dat etnische diversiteit van wezenlijk belang is bij de beoordeling van leerresultaten? Op welke wijze wordt in de bestaande beoordelingssystematiek met deze conclusie rekening gehouden?

Antwoord 5

Zie het antwoord op vraag 2.

Vraag 6

Hoe verhoudt zich de analyse van prof. Dronkers tot de wijziging van de gewichtenregeling, waarbij in plaats van etniciteit het criterium opleidingsniveau centraal wordt gesteld? Welke conclusie verbindt u aan de stelling dat het maken van onderscheid naar landen van herkomst noodzakelijk is?

Antwoord 6

De gewichtenregeling is ervoor bedoeld om basisscholen van extra middelen te voorzien om de onderwijsachterstanden aan te pakken. Deze middelen worden toegekend op basis van het opleidingsniveau van de ouders en niet op basis van etniciteit. Dit criterium opleidingsniveau is, ook volgens professor Dronkers, de belangrijkste voorspeller van onderwijsachterstanden.

Vraag 7

Welke concrete correctiefactoren past de Inspectie voor het onderwijs toe om leerresultaten te corrigeren naar sociale en maatschappelijke achtergronden van leerlingen? Hoe toont de Inspectie aan dat zij voldoende correctiefactoren heeft toegepast om te kunnen spreken van een eerlijke en objectieve systematiek die recht doet aan de complexe sociale werkelijkheid van het onderwijs?

Antwoord 7

De correctiefactor die de inspectie bij het beoordelen van opbrengsten van basisscholen toepast voor sociale en maatschappelijke achtergronden is met ingang van het schooljaar 2009–2010 de samenstelling van de school naar opleidingsniveau van ouders. In de schooljaren daarvoor kon naast deze correctiefactor in het basisonderwijs nog gebruik worden gemaakt van de correctiefactor samenstelling van de schoolbevolking naar etniciteit. De inspectie corrigeert bij het beoordelen van opbrengsten van scholen voor voortgezet onderwijs voor het percentage lwoo-leerlingen (voor de leerwegen in het vmbo) en het percentage leerlingen uit een armoedeprobleemcumulatiegebied. De correctie vindt plaats bij de indicatoren bovenbouwrendement en gemiddeld centraal examencijfer. De indicator onderbouwrendement wordt alleen gecorrigeerd voor het percentage lwoo-leerlingen. Na correctie wordt berekend wat van de betreffende afdeling verwacht mag worden. Welke correctiefactor ook wordt gebruikt, wat opvalt zijn de aanzienlijke verschillen in het niveau van leerprestaties tussen individuele scholen met in dat opzicht vergelijkbare leerlingenpopulaties. Daarom richt het toezicht van de inspectie zich met name op de individuele school, die na correctie van de leerprestaties, gedurende drie jaar ver onder het niveau presteert van scholen met een vergelijkbare leerlingenpopulatie en die fundamentele tekortkomingen laat zien in haar onderwijsproces.

Vraag 8

Is het niet opmerkelijk dat u in antwoord op eerdere Kamervragen over de wetenschappelijke onderbouwing van de methodiek van de Onderwijsinspectie verwijst naar een algemene publicatie waarin zelfs tegengestelde opinies te vinden zijn?² Kunt u een onafhankelijke wetenschappelijke onderbouwing leveren voor de specifieke opbrengstsystematiek die door de Onderwijsinspectie wordt gehanteerd?

Antwoord 8

Gezien de gegevens waarover de inspectie op dit moment beschikt, is dit de best mogelijke aanpak.

De inspectie laat zich met regelmaat door vooraanstaande wetenschappers adviseren over haar wijze van opbrengstbepaling. Daarnaast worden onderzoeksresultaten gepresenteerd op bijvoorbeeld de onderwijsresearchdagen (Nederlands-Vlaamse conferentie van onderwijsonderzoekers). Recent heeft de Inspectie met de Standing conference of Inspectorates (de internationale samenwerking van onderwijsinspecties) een conferentie over opbrengstberekening georganiseerd, waar elf Europese inspecties hun opbrengstenmethodiek hebben gepresenteerd. Andere Europese inspecties werken op een vergelijkbare manier.

Vraag 9

Hoe verdedigt u uw opvatting dat door de mogelijkheid van bijstelling van de opbrengstsystematiek juist sprake is van verhoogde rechtszekerheid², wanneer men bijvoorbeeld let op een school die als zeer zwak wordt behandeld op basis van een systematiek die enkele jaren later door gewijzigd inzicht een ander resultaat kan geven?

Antwoord 9

De rechtszekerheid wordt verhoogd doordat ten gevolge van de wet «Goed onderwijs, goed bestuur» vanaf 1 augustus 2010 de beoordeling door de inspectie van de opbrengsten een directe verankering in de WPO en WVO heeft gekregen. Wijzigingen hierin kunnen in de toekomst alleen via besluitvorming door de wet- en regelgever worden aangebracht. Binnen deze kaders is de opbrengstsystematiek van de inspectie voortdurend in ontwikkeling. Verbeterde gegevens (onder meer door het onderwijsnummer) en nieuwe wetenschappelijke inzichten kunnen tot aanpassing van de systematiek leiden. Het is nog niet voorgekomen dat scholen die voorheen een basisarrangement kregen door wijziging van de systematiek een aangepast arrangement «zeer zwak» hebben gekregen.

Tot slot wijst de inspectie erop dat scholen die als zeer zwak worden beoordeeld doorgaans in korte tijd hun resultaten weten te verbeteren door gerichte verbetering in hun onderwijsproces. Zie hiervoor het rapport over zeer zwakke scholen dat recent aan de Tweede Kamer is gestuurd.

² Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2009–2010, nr. 2517.